Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Josef Novák

K sedmdesátinám akademika Kožešníka

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 22 (1977), No. 6, 301--302

Persistent URL: http://dml.cz/dmlcz/139031

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1977

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* http://project.dml.cz

K sedmdesátinám akademika Kožešníka

Josef Novák, Praha

Dne 8. června 1977 se dožil sedmdesáti let akademik Jaroslav Kožešník, předseda Československé akademie věd. Narodil se v Kněžicích na Moravě v rodině učitele. Už jako středoškolský student měl zájem o matematiku. Po maturitě se rozhodoval, zda má studovat na vysoké škole matematiku nebo techniku. Dal se zapsat na vysokou školu strojního a elektrotechnického inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze. Byl výborným studentem. Získal hodnost doktora technických věd a stal se vysokoškolským asistentem na ČVUT. Po několika letech pedagogické činnosti přešel do Škodových závodů v Plzni, kde byl v r. 1946 jmenován ředitelem Spojených výzkumných ústavů pro fysikální a strojní výzkum. Později přešel na ministerstvo všeobecného strojírenství. Zároveň přednášel externě na Českém vysokém učení technickém v Praze. V roce 1955 byl jmenován vysokoškolským profesorem.

V roce 1953 byl zvolen členem Československé akademie věd. V presidiu ČSAV mu byla svěřena funkce hlavního vědeckého sekretáře, v níž se velmi osvědčil. V roce 1960 byl zvolen akademikem a r. 1961 se stal místopředsedou ČSAV.

Ve vědecké práci akademika J. Kožešníka se projevují jeho hluboké znalosti matematických metod vhodných pro aplikace v technických oborech. Těchto metod používá

s vědomím významu matematiky a s citem pro techniku. Svými teoretickými pracemi, jež mají úzký vztah k technickému použití, pronikal do naší technické veřejnosti a tím propagoval i aplikace matematiky. Zabýval se teorií kmitů, hlavně nelineárních a kvasiharmonických kmitů, která má význam pro stavbu strojů a jejich spolehlivost. Rozvinul teorii podobnosti a ukázal, jak důležitá je metoda dimensionální analýzy pro řešení technických problémů. To je obsaženo v jeho práci *Fyzikální podobnost a teorie modelů.* Další jeho knihy jsou *Dynamika strojů*, jež byla přeložena do několika jazyků, a *Mechanika elektrických strojů točivých.*

Odborné zaměření akademika J. Kožešníka souvisí s novým prudce se vyvíjejícím oborem kybernetikou. Jeho zásluhou byl zřízen Ústav teorie informace a automatizace ČSAV, jehož ředitelem je dosud. Stál u zrodu Československé kybernetické společnosti a je redaktorem členského časopisu *Kybernetika.*

Akademik J. Kožešník se zasloužil o rozvoj Československé akademie věd. Od roku 1969 zastává zodpovědnou funkci předsedy ČSAV. Je členem akademie věd SSSR, akademie věd NDR, dále polské, bulharské a mongolské akademie věd. Je dlouholetým zplnomocněným zástupcem vlády ČSSR ve Spojeném ústavu jaderných výzkumů v Dubně. Je nositelem čestného titulu „Hrdina socialistické práce". Je dvojnásobným laureátem státní ceny Klementa Gottwalda. Byla mu udělena řada vyznamenání československého i dalších socialistických států. U příležitosti jeho sedmdesátých narozenin bylo mu uděleno vysoké státní vyznamenání „Řád republiky".

Akademik J. Kožešník je dlouholetým členem Jednoty československých matematiků a fyziků. Přejeme mu, aby dosáhl dalších vynikajících výsledků ve své odborné práci, v organizační a politicko-společenské činnosti.

Thomova věta o sedmi elementárních katastrofách

Oldřich Kowalski, Praha

Účelem tohoto článku je navázat na populární informaci [4], podat přesnou formulaci Thomovy věty a současně uvést čtenáře do problematiky teorie singularit a seznámit ho přístupnou formou s některými základními pojmy jako jsou stabilita, univerzalita, transverzalita aj. Výklad je pokud možno názorný a většinou přesný; autor doufá, že určitá volnost vyjadřování, kterou si na některých místech dovolil, nevzbudí pochybnosti u čtenářů zvyklých na striktně formální výklad. Základním pramenem je pro nás kniha [5].